Lietas Nr. 142226512
Lietas arhīva Nr. 1-0668-13/10

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA

RĪGAS TIESU NAMS

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2013. gada 31. oktobrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:

tiesnese Ieva Dambe

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ (personas kods /personas kods/) sūdzību par Rīgas pašvaldības policijas Kurzemes rajona pārvaldes 2011. gada 28. decembra lēmumu Nr. D57/6-6/107688370/01.

Aprakstošā daļa

[1] Rīgas pašvaldības policijas Kurzemes rajona pārvaldes (turpmāk – Iestāde) inspektors 2011. gada 8. novembrī sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu-paziņojumu Nr. 107688370 (turpmāk – protokols-paziņojums). Protokolā-paziņojumā konstatēts, ka 2011. gada 8. novembrī plkst. 11.55 transportlīdzeklis Volvo ar valsts reģistrācijas numuru /TL numurs/ (turpmāk – transportlīdzeklis Volvo) tika novietots stāvēšanai publiskajos apstādījumos Rīgā, Grīvas ielā 11/32, tādējādi neievērojot Rīgas domes 2010. gada 30. marta saistošo noteikumu Nr. 62 „Rīgas pilsētas apstādījumu uzturēšanas un aizsardzības noteikumi" (turpmāk – Saistošie noteikumi) 10.2. punktā un Ministru kabineta 2004. gada 29. jūnija noteikumu Nr. 571 „Ceļu satiksmes noteikumi" (turpmāk – Noteikumi) 4. un 128. punktā noteiktās prasības.

Saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) 149.^{10} panta devīto daļu transportlīdzekļa Volvo vadītājam uzlikts naudas sods Ls 20 apmērā.

Nepiekrītot protokolam-paziņojumam, transportlīdzekļa Volvo vadītājs /pers. A/ (turpmāk arī – sūdzības iesniedzējs) to apstrīdēja Iestādes priekšniekam.

[2] Izskatot /pers. A/ sūdzību par protokolu-paziņojumu, ar Iestādes 2011. gada 28. decembra lēmumu Nr. D57/6-6/107688370/01 (turpmāk – Pārsūdzētais lēmums), protokols-paziņojums atstāts negrozīts un sūdzība noraidīta.

Pārsūdzētais lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Sūdzības iesniedzējs sūdzībā Iestādei transportlīdzekļa Volvo novietošanu stāvēšanai protokolā-paziņojumā norādītajā laikā un vietā neapstrīd, taču norāda iemeslus savai rīcībai un argumentus, kāpēc protokols-paziņojums būtu atceļams.

[2.2] Pārkāpuma vietā un brīdī uzņemtajās fotogrāfijās ir redzams, ka netika veikta ne pasažieru iekāpšana vai izkāpšana no transportlīdzekļa Volvo, ne kravas iekraušana transportlīdzeklī Volvo vai izkraukšana no tā. Transportlīdzeklis Volvo fiksēts fotogrāfijā bez vadītāja klātbūtnes. Policijas darbinieks ziņojumā norāda, ka administratīvā pārkāpuma fiksācija un lietvedības nodrošināšana pārsniedza piecas minūtes un transportlīdzekļa Volvo vadītājs tajā laikā pie transportlīdzekļa Volvo nepienāca.

[2.3] Gan Iestādes darbinieku sastādītajā situācijas shēmā, gan notikuma vietā un brīdī uzņemtajās fotogrāfijās var redzēt, ka vietā, kur novietots transportlīdzeklis Volvo, ir publiskie apstādījumi. No shēmas un fotogrāfijām secināms, ka veģetācija (zāle) klāj daļu

teritorijas, kur novietots transportlīdzeklis Volvo, un publisko apstādījumu teritorija no ietves ir atdalīta. Apstāklis, ka pārkāpuma izdarīšanas vietā ir daļēja veģetācija vai tās vispār nav, nenozīmē, ka zāliens tur nebija agrāk. Tiesu praksē ir atzīts, ka tieši transportlīdzekļu nekontrolētās braukšanas un stāvēšanas rezultāts arī ir viens no veģetācijas iznīkšanas iemesliem.

Noteikumi attiecas arī uz dzīvojamo zonu – daudzdzīvokļu mājas pagalmu. Līdz ar to, ja pagalmā ir arī atdalīti publiskie apstādījumi, tad transportlīdzekļa stāvēšana tajos ir aizliegta. Transportlīdzekļu novietošana šajās zonās ir ierobežota, izveidojot tam speciāli paredzētas stāvvietas.

[2.4] Sūdzības iesniedzēja argumentam, ka transportlīdzeklis Volvo tika bojāts, piešķirama maza ticamības pakāpe, jo nav iesniegti pierādījumi, kas apliecina minēto faktu, kā arī transportlīdzeklis Volvo novietots apstādījumos pie sūdzības iesniedzēja dzīvesvietas.

No sūdzības iesniedzēja sūdzībā lestādei minētās informācijas izriet, ka viņš ne vien aktīvi neveica darbības un pasākumus, lai nogādātu transportlīdzekli Volvo vietā, kur apstāšanās un stāvēšana nav aizliegta, bet gan tieši pretēji novietoja to vietā, kur apstāšanās un stāvēšana ir aizliegta.

[2.5] Par LAPK 149.10 panta devītās daļas pārkāpumu ir paredzēts tikai viens soda veids un apmērs – Ls 20. Tas nozīmē, ka, konstatējot attiecīgo pārkāpumu, iestādei nav nepieciešams vērtēt lietas apstākļus, lai pamatotu konkrētā soda apmēra piemērošanu un pietiek tikai ar pārkāpuma konstatāciju. Tādējādi lestādes darbiniekiem nav pienākums vērtēt piemērojamā soda apmēru un veidu. Ņemot vērā LAPK nosacījumus, netiek ņemti vērā atbildību mīkstinošie apstākļi, kā arī citi apstākļi un tiek vērtēts tikai tas, ka ir izdarīts attiecīgs administratīvais pārkāpums.

Lietderības apsvērumi tika izvērtēti, jo tika izvērtēta arī administratīvā akta nepieciešamība un piemērotība attiecīgā mērķa sasniegšanai, tas ir, lai ceļu satiksmes dalībnieki ievēro transportlīdzekļu apstāšanās un stāvēšanas noteikumus. Protokols-paziņojums un Pārsūdzētais lēmums ir pamatots ar normatīviem aktiem, to ir pieņēmusi kompetenta amatpersona, un ir ievērots proporcionalitātes princips, jo labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām nodarīto zaudējumu un sabiedrības interesēs ir vienveidīgi un precīzi ievēro Ceļu satiksmes likuma un Noteikumu prasības.

[3] Nepiekrītot Pārsūdzētajam lēmumam, sūdzības iesniedzējs vērsās Administratīvajā rajona tiesā, lūdzot to atcelt.

Sūdzībā norādīts, ka, tā kā sūdzības iesniedzēja transportlīdzeklim Volvo bija tehniskas problēmas, kuru rezultātā sūdzības iesniedzējs nevarēja turpināt kustību, sūdzības iesniedzējs to nostūma malā no ceļa braucamās daļas. Saskaņā ar Noteikumu 155. punktu transportlīdzekļu stāvēšana atļauta tikai vietās, kur tas netraucē gājēju pārvietošanos vai citu transportlīdzekļu braukšanu.

[4] Iestāde Administratīvajā rajona tiesā iesniegtajā paskaidrojumā sūdzību neatzīst un uzskata to par noraidāmu, pamatojoties uz Pārsūdzētajā lēmumā minētajiem argumentiem.

[5] Sūdzības iesniedzējs uz tiesas sēdi neieradās, par šādas rīcības iemesliem tiesu neinformējot un nelūdzot lietas izskatīšanu atlikt.

Iestādes pārstāvis uz tiesas sēdi neieradās, tiesai rakstveidā lūdzot lietu izskatīt bez lestādes pārstāvja klātbūtnes (*lietas 30. lapa*).

Tiesa, novērtējusi lietas materiālus un iepazinusies ar sūdzībā ietvertajiem argumentiem, nekonstatēja LAPK 289.^{11} panta pirmajā daļā noteiktos priekšnosacījumus lietas izskatīšanas atlikšanai un atzina, ka lietu ir iespējams izskatīt bez sūdzības iesniedzēja un lestādes pārstāvja klātbūtnes.

Motīvu daļa

[6] Pārbaudījusi lietā esošos pierādījumus un izvērtējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, tiesa atzīst, ka Pārsūdzētais lēmums ir atceļams un administratīvā pārkāpuma lieta izbeidzama.

[7] No Pārsūdzētā lēmuma izriet, ka sūdzības iesniedzējs saukts pie administratīvās atbildības, pamatojoties uz LAPK 149.^{10} panta devīto daļu, par Saistošo noteikumu 10.2. punkta, kā arī Noteikumu 4. un 128. punkta pārkāpumu.

Pārsūdzētajā lēmumā konstatēts, ka sūdzības iesniedzējs novietojis transportlīdzekli Volvo stāvēšanai publiskajos apstādījumos Rīgā, Grīvas ielā 11/32. Tiesa, pabaudot lietas materiālus, atzīst, ka par šo faktu lietā strīda nav, proti, to, ka sūdzības iesniedzēja transportlīdzeklis Volvo 2011. gada 8. novembrī novietots stāvēšanai publiskajos apstādījumos Rīgā, Grīvas ielā 11/32, ar visiem četriem riteņiem.

Tādējādi tiesai ir jāpārbauda, vai sūdzības iesniedzēja darbībās, novietojot transportlīdzekli Volvo stāvēšanai publiskajos apstādījumos Rīgā, Grīvas ielā 11/32, ir saskatāms LAPK 149.^{10} panta devītajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma sastāvs.

[8] LAPK 149.^{10} panta devītā daļa noteic, ka par citu šajā kodeksā neminētu apstāšanās vai stāvēšanas noteikumu pārkāpšanu uzliek naudas sodu transportlīdzekļa vadītājam divdesmit latu apmērā. LAPK 149.^{10} pants ir iekļauts kodeksa desmitajā „a" nodaļā, kurā paredzēta administratīvā atbildība par pārkāpumiem ceļu satiksmē. Tādējādi šajā nodaļā iekļauto pārkāpumu objekts ir ceļu satiksmes drošība. Attiecīgi tiesai jāvērtē, vai sūdzības iesniedzējs ir saukts pie administratīvās atbildības par tādu šajā kodeksā neminētu apstāšanās vai stāvēšanas noteikumu pārkāpšanu, kuri vērsti uz ceļu satiksmes drošības aizsardzību.

[9] Pārbaudot, vai sūdzības iesniedzējs ir pārkāpis Noteikumu 4. un 128. punktu, norādāms sekojošais.

Saskaņā ar Ceļu satiksmes likuma 1. panta 5. punktu ceļu satiksme ir attiecības, kas rodas, pārvietojoties pa ceļiem ar transportlīdzekļiem vai bez tiem. Savukārt ceļu satiksmes dalībnieks saskaņā ar šā panta 6. punktu ir jebkura persona, kas atrodas uz ceļa vai tieši piedalās ceļu satiksmē. Atbilstoši Ceļu satiksmes likuma 1. panta 3. punktam ceļš ir jebkura satiksmei izbūvēta teritorija (autoceļš, iela, prospekts, šķērsiela un tamlīdzīgas teritorijas visā platumā, ieskaitot brauktuvi, ietves, nomales, sadalošās joslas un saliņas). Ceļa kompleksā ietilpst ceļš, mākslīgās būves (tilti, satiksmes pārvadi, tuneļi, caurtekas, ūdens novadīšanas ietaises, atbalsta sienas un citas būves), ceļu inženierbūves (pasažieru sabiedrisko transportlīdzekļu pieturvietas un paviljoni, bremzēšanas un paātrinājuma joslas, transportlīdzekļu stāvvietas, atpūtas laukumi, velocelipi un ietves, ceļu sakaru un apgaismojuma līnijas un citas inženierbūves), satiksmes organizācijas tehniskie līdzekļi (ceļa zīmes, luksofori, signālstabiņi, aizsargbarjeras, gājēju barjeras, vertikālie un horizontālie ceļa apzīmējumi un citi tehniskie līdzekļi).

Ceļu satiksmes kārtību Latvijā saskaņā ar Ceļu satiksmes likuma 3. panta otro daļu nosaka Ministru kabinets, apstiprinot Noteikumus.

Atbilstoši Noteikumu 4. punktam ceļu satiksmes dalībniekiem jāizpilda šo noteikumu un citu normatīvo aktu prasības, kas nosaka ceļu satiksmes dalībnieku pienākumus, jāizpilda policijas darbinieku un to personu norādījumi, kuras pilnvarotas regulēt satiksmi, kā arī jāievēro luksoforu signālu, ceļa zīmju un ceļa apzīmējumu prasības. Noteikumu 4. punkts neregulē transportlīdzekļu novietošanu ārpus ceļa robežām. Šajā punktā norādītais ir vispārīga prasība, jo vispārējā normatīvo aktu ievērošanas prasība izriet no tiesību sistēmas un tiešā veidā netiek regulēta ar Noteikumiem. Turklāt Noteikumu 4. punkts neliecina, ka no ceļu satiksmes drošības viedokļa transportlīdzekļu stāvēšana apstādījumos būtu aizliegta.

Atbilstoši Noteikumu 128. punktam transportlīdzekļu apstāšanās un stāvēšana atļauta ceļa labajā pusē iespējami vairāk pa labi uz nomales, bet, ja tās nav, - brauktuves malā vietās, kur ir iespējams piebraukt, nepārkāpjot šo noteikumu prasības. Ja brauktuves malā izveidoti šim nolūkam paredzēti paplašinājumi, transportlīdzekļu apstāšanās un stāvēšana atļauta šajos paplašinājumos. Kā to ir atzinusi Administratīvā apgabaltiesa un Rīgas apgabaltiesa līdzīgās lietās, Noteikumu 128. punkts nav tulkojams tādējādi, ka ar šo normu tiek aizliegta transportlīdzekļa novietošana ārpus ceļa. Šādas interpretācijas kļūdainums ir redzams no tā, ka gadījumā, ja atzīst, ka šādi ir jāsaprot tiesību norma, tad transportlīdzekli nevar novietot vietās, kurās nav izbūvēts ceļš, proti, nav pieļaujama transportlīdzekļu stāvēšana laukā, mežā, pagalmā, neizbūvētās teritorijās pie ēkām un citās vietās.

No minētajām tiesību normām tiesa secina, ka Noteikumi neparedz aizliegumu transportlīdzekļa novietošanai ārpus ceļa (brauktuves), t. sk., apstādījumu teritorijā vai zālienā, jo Noteikumu mērķis ir ceļu satiksmes drošība (noteikt kārtību attiecībā uz pārvietošanos pa ceļiem), nevis vides aizsardzība. Proti, Noteikumi cita starpā neregulē transportlīdzekļu pārvietošanos pa pļavu, zālāju, mežu, dārzu un citām tamlīdzīgām vietām, kā arī transportlīdzekļu novietošanu šādās vietās, kurās nav izbūvēti ceļi. Transportlīdzekļu novietošanu apstādījumu teritorijā (braukšanu pa tiem) parasti ierobežo konkrētās teritorijas regulējums (piemēram, dabas liegumos ierobežojumi ir noteikti ar likumu, pilsētās un novados ierobežojumi ir noteikti ar pašvaldības saistošajiem noteikumiem).

Līdz ar to secināms, ka Noteikumi neregulē jautājumu par mehānisko transportlīdzekļu novietošanu publiskos apstādījumos. Tādēļ sūdzības iesniedzēja rīcībā nav saskatāms Noteikumu 4. un 128. punkta pārkāpums un sūdzības iesniedzējs nav saucams pie administratīvās atbildības, pamatojoties uz LAPK 149.^{10} panta devīto daļu, par Noteikumu pārkāpumu.

[10] Pārbaudot sūdzības iesniedzēja saukšanu pie administratīvās atbildības pēc LAPK 149.^{10} panta devītās daļas par iespējamo Saistošo noteikumu 10.2. punkta pārkāpumu, norādāms sekojošais.

Likuma „Par pašvaldībām" 43. panta pirmās daļas 9. punkts noteic, ka dome ir tiesīga izdot saistošus noteikumus, paredzot administratīvo atbildību par to pārkāpšanu, ja tas nav paredzēts likumos, par republikas pilsētas vai novada teritorijas labiekārtošanu, zaļumstādījumu uzturēšanu un aizsardzību. Uz šajā pantā noteiktā deleģējuma pamata arī ir izdoti Saistošie noteikumi.

Saskaņā ar Saistošo noteikumu 10.2. apakšpunktu publiskajos apstādījumos papildus 9. punktā noteiktajam aizliegts braukt un novietot mehāniskos transportlīdzekļus, ja tas nav saistīts ar apstādījumu apsaimniekošanu.

Kā jau minēts [7] punktā, lietā nav strīda, ka sūdzības iesniedzējs transportlīdzekli Volvo novietojis stāvēšanai publiskajos apstādījumos. Arī, izvērtējot lietas apstākļus, tiesai nerodas šaubas par to, ka sūdzības iesniedzējs transportlīdzekli Volvo bija novietojis teritorijā, kas Saistošo noteikumu izpratnē uzskatāma par publiskiem apstādījumiem, un nav šaubu par to, ka sūdzības iesniedzēja transportlīdzeklis Volvo netika izmantots darbībām, kas saistītas ar apstādījumu apsaimniekošanu. Tādējādi ir konstatējams, ka transportlīdzeklis Volvo bija novietots, neievērojot Saistošo noteikumu 10.2. apakšpunktu.

Saistošie noteikumi nesatur tiesību normas, kas noteiktu sodu par izdarītajiem pārkāpumiem. Saistošo noteikumu 35. punkts noteic, ka par šo saistošo noteikumu pārkāpšanu iestājas atbildība saskaņā ar LAPK.

Tomēr vērā ir ņemams apstāklis, ka Saistošo noteikumu 1. punkts paredz, ka šie noteikumi nosaka apstādījumu uzturēšanas un aizsardzības kārtību, ārpus meža zemes augošu koku ciršanas kārtību un zaudējumu atlīdzības par dabas daudzveidības samazināšanu aprēķināšanas un maksāšanas kārtību Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā. Tātad šie noteikumi ir vērsti uz apstādījumu aizsardzību, nevis ceļu satiksmes drošības nodrošināšanu. Līdz ar to persona, pārkāpjot Saistošos noteikumus, nevar

izdarīt LAPK desmitajā „a" nodaļā „Administratīvie pārkāpumi ceļu satiksmē" paredzētu pārkāpumu, tostarp, LAPK 149.[10] panta devītajā daļā paredzētu pārkāpumu. Persona, novietojot transportlīdzekli stāvēšanai publiskā apstādījumā, rada apdraudējumu apstādījumu aizsardzībai, nevis ceļu satiksmes drošībai (*sk., piemēram, Administratīvās apgabaltiesas 2011. gada 21. novembra spriedumu lietā Nr. A42903009, 2012. gada 5. marta spriedumu lietā Nr. A42765109, 2012. gada 1. jūnija spriedumu lietā Nr. A42803409, 2012. gada 30. augusta spriedumu lietā Nr. A42881509, Rīgas apgabaltiesas 2013. gada 1. februāra spriedumu lietā Nr. 104AA-0051-13).*

Kā ir atzinusi Administratīvā apgabaltiesa un Rīgas apgabaltiesa līdzīgās lietās, Saistošo noteikumu 10.2. un 35. punktā minētais nedod pamatu piemērot LAPK 149.[10] panta devīto daļu. Saskaņā ar LAPK 7. panta pirmo daļu, nevienam nevar piemērot ietekmēšanas līdzekli par administratīvo pārkāpumi citādi, kā uz likuma pamata un likumā noteiktajā kārtībā. No iepriekš minētā izriet, ka LAPK normu piemērošanā netiek izmantota analoģija (līdzība), proti, personu sodu nosaka, precīzi piemērojot tiesību normu, kas nosaka atbildību par noteikta veida pārkāpumu, proti, obligāti jākonstatē tiesību normā norādītā pārkāpuma sastāvs, nevis tikai līdzība. Ņemot vērā, ka LAPK 149.[10] panta devītā daļa sistēmiski ir saistīta ar Noteikumu normu ievērošanu (nevis Saistošo noteikumu ievērošanu par apstādījumu aizsardzību), tad normas piemērošana konkrētajā gadījumā nav pamatota *(skat. Administratīvās apgabaltiesas 2012. gada 9. novembra sprieduma lietā Nr. A420784210 [11] punktu, Rīgas apgabaltiesas 2012. gada 13. novembra spriedumu lietā Nr. 142084510, Rīgas apgabaltiesas 2013. gada 7. jūnija spriedumu lietā Nr. 142241211).*

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka sūdzības iesniedzējs, novietojot transportlīdzekli Volvo stāvēšanai publiskajos apstādījumos Rīgā, Grīvas ielā 11/32, nav radījis apdraudējumu ceļu satiksmes drošībai. Līdz ar to nav konstatējams LAPK 149.[10] panta devītajā daļā paredzētā pārkāpuma objekts un tātad arī pārkāpuma sastāvs.

[11] LAPK 239. panta 1. punkts noteic, ka lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā nevar iesākt, bet iesāktā lietvedība jāizbeidz, ja nav bijis notikuma vai tajā nav administratīvā pārkāpuma sastāva. Ņemot vērā, ka sūdzības iesniedzēja darbībās nav konstatējams LAPK 149.[10] panta devītajā daļā paredzētā pārkāpuma sastāvs, Pārsūdzētais lēmums ir atceļams un administratīvā pārkāpuma lietvedība šajā lietā ir izbeidzama.

Tiesa procesuālās ekonomijas dēļ atsevišķi nepārbaudīs sūdzības iesniedzēja argumentu par transportlīdzekļa Volvo tehniskajām problēmām, kuru dēļ tas tika novietots stāvēšanai publiskajos apstādījumos, jo lietas izlemšanā tam nav būtiskas nozīmes un tas nevar mainīt tiesas secinājumus.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.[12] panta otrās daļas 2. punktu, 289.17 pantu un 289.[18] panta pirmo daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

apmierināt /pers. A/ (personas kods /personas kods/) sūdzību.

Atcelt Rīgas pašvaldības policijas Kurzemes rajona pārvaldes 2011. gada 28. decembra lēmumu Nr. D57/6-6/107688370/01 (administratīvā pārkāpuma protokols-paziņojums Nr. 107688370) un izbeigt administratīvā pārkāpuma lietu.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 10 darba dienu laikā no sprieduma paziņošanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese I.Dambe